


Plan mot kränkande behandling

Liden och Stige skolor

Verksamheter som ingår i planen: Förskoleklass, fritidshem och grundskola åk 1-9

Ansvarig rektor: Riitta Rennerhag

Giltighetstid: 2023-12-01- 2024-11-30



1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Liden/Stige skola – en skola att längta till. I våra klassrum möts eleverna av en övertygelse att alla kan och vill.

- Våra elever får så bra kunskaper att de utifrån sina förutsättningar kan välja sin egen framtid.
- Vi har höga och positiva förväntningar på varandra.
- Skolorna är vår gemensamma arbetsmiljö, där goda relationer mellan elever och personal är centrala för var och en.

Insatser av förebyggande och främjande karaktär

Liden/Stige skola har under höstterminen -21 påbörjat en långsiktig utvecklingsinsats, PBS, (positivt beteendestöd). Målet är att insatsen ska främja elevernas trivsel och studiero samt verka förebyggande när det gäller kränkningar. Ett systematiskt arbete pågår i skolorna då normer, värdegrund, trivsel, trygghet och arbetsmiljö behandlas. Skolorna har en egen trygghets- och studieroenkät för Liden/Stige F-9, som genomförs två gånger per år. Den sammanställs och ligger till grund för analys.

Skolorna har vardera ett Nolltoleranssteam som utreder händelser som uppstår och som tangerar mobbning. Alla klasser har mentorstid varje vecka. Under mentorstiden förs samtal om normer, värderingar och händelser som är aktuella. Klasserna har en gång i månaden klassråd som bl.a. behandlar arbetsmiljö, då frågor lyfts vidare till elevrådet.

När eleverna har rast finns personal, rastvärdar, närvarande bland eleverna. För F-6 vistas rastvärdar ute och har med hjälp av elevrådet, viss planerad rastaktivitet att erbjuda. För 7-9 rör sig rastvärdarna bland eleverna i korridorer och allmänna utrymmen. Elever i 7-9 har ett uppehållsrum som bemannas med en rastvärd som under vissa perioder arrangerar aktiviteter/turneringar för eleverna.

Elever som efter sin skoltid vistas på fritidshemmet erbjuds aktiviteter som knyter an till skolans planering. Kultur, friluftsliv och utomhuspedagogik är skolornas profil med aktiviteter som genomförs fördelade över året för eleverna i åk F-9.

3. Kartläggning av risker

Tryggheten på Liden och Stige skolor upplevs överlag som god, mätningen utifrån trygghetsenkäten är lika eller bättre jämfört med i våras för de yngre eleverna medan högstadiet har backat lite. Majoriteten av eleverna är fortsatt trygga i samtliga klasser, medan ett fåtal elever på högstadiet inte alltid känner sig trygga i skolan. Höstens mätningar brukar kunna vara något lägre än vårens mätningar och vi har även ett omvärldsläge som kan påverka tryggheten. Med det sagt så arbetar vi fortsatt kontinuerligt för att eleverna ska känna sig trygga i skolan. Genomgående för samtliga klasser ser vi fortsatt höga resultat på att ha någon att vara med i skolan. Emellertid är samhörigheten inte på en sådan nivå att samtliga elever känner att de alltid har någon att vara med.

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Konflikter mellan yngre elever vid in- och utgång för rast och under raster	Elever, pedagoger, rapporteringssystem Stella, trygghetsvandring, hälsosamtal	Årstidsbundna rastaktiviteter, vintertid medför att en större andel elever befinner sig på en begränsad yta. Rasten innehåller fler fria aktiviteter, med elever i blandade åk.
Otrygghet vid toaletter, omklädningsrum idrotten, kapphall, i väntan på bussen, skåphall	Elevskyddsombud, elever, pedagoger, rapporteringssystem Stella, kamratstödjare, trygghetsvandring, hälsosamtal	Oro att bli störd vid toaletterna. Viss avsaknad av insynsskydd i omklädningsrum. Flera elever är vid kapphall/skåphallen samtidigt mellan lektionsbyten.
Kränkningar genom hårt språkbruk av oroliga elever som inte följer skolans trivselregler medför bristande studiero och otrygghet.	Elevskyddsombud, elever, pedagoger, rapporteringssystem Stella, kamratstödjare, hälsosamtal, trygghetsvandring	Samhällsutveckling, sociala medier, svårt att förhålla sig till regler. Att lyssna på vuxna

4. Utvärdering av genomförda insatser

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Fortsätta med implementering av det pågående PBS-arbetet	Flera av skolans trivselregler har omarbetats till förväntningar inom olika PBS-områden.	Vt-22 arbetade de äldre eleverna med PBS-förväntningarna något vi behöver fortsätta med under Vt-24. De yngre eleverna har varit delaktiga vid utformningen.
Elevinflytande, friluftslivs aktiviteter, utomhuslektioner. Arbeta med valkompetens/ ”framtidresan”. Rastvärdar och elevledda rastaktiviteter	Ökat samarbetet L/S i friluftsliv, utomhuspedagogik samt fritidshemmens verksamhet. Fler planerade rastaktiviteter. Rollen som elevskyddsombudens stärkts.	SISU samarbetet har gett inspiration bland elever och pedagoger att utveckla rastverksamheten. Utb. i utomhuspedagogik ger positiva inslag i verksamheten.
Arbeta med trivselregler, bemötande och ett gott språkbruk	Har gett ett gott resultat i de lägre åldrarna. Finns mer att arbeta med för elever som har svårt att hantera känslor/välja ett juste bemötande.	Pedagoger som berömmar när elever gör det förväntade, i olika situationer har lett till förbättringar. Elevskyddsombudens arbete med implementering av nya trivselregler på 7-9 har varit positivt.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Utifrån kartläggningsresultatet är Liden och Stige skolors mål för det främjande och förebyggande arbetet att fortsätta med inomhus och utomhusmiljön. Detta gör vi bl.a. genom implementering av PBS tillsammans med eleverna.

- Att alla elever känner sig trygga på raster och i omklädningsrum. - Respekt och förståelse finns för varandras olikheter och behov.
- Förbättra språkbruket. - Eleverna använder ett gott bemötande mot elever och vuxna.
- Normer och värderingar. - Alla elever och vuxna ska känna sig välkomnade och respekterade.
- Öka andelen elever med tillit till sin egen förmåga och lust att lära. - Vi har positiva höga förväntningar på varandra.

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Att alla elever känner sig trygga på raster och i omklädningsrum Minskade konfliktsituationer för de yngre eleverna vid raster	Fortsatt organisering kring rastvärdar både ute och inne. Pedagoger möter upp sin klass snabbare efter rasten för att förhindra oro och konflikter. Planerade rastverksamhet, äldre elever delaktiga i planeringen	Lugnare miljöer utomhus ger lugnare klassrumsmiljö, mindre konflikter. Respekt och förståelse finns för varandras olikheter och behov.	Se över den fysiska miljön. Arbetslaget har struktur för rastverksamheten, som följs genom det systematiska kvalitetsarbetet och trygghetsenkäten. Löpande under 2024
Elever har med sig så bra kunskaper att de utifrån sina förutsättningar kan välja sin egen framtid. Öka trygghet och tillit till den egna förmågan	Gruppstärkande aktiviteter så som schemabrytande kultur-, friluftaktiviteter samt satsningar så som rörelsesatsningen och PBS. Ämnesövergripande undervisning för att ge eleverna sammanhang, samt motivationshöjande undervisning så som framtidsresan	Få eleverna att tro på sig själva och sin förmåga. Stärka tryggheten för varje individ och för gruppen. Ökad studiemotivation	Arbetslaget har en struktur för arbetet. Kontinuerligt genom det systematiska kvalitetsarbetet och trygghetsenkäten Löpande under 2024
Förbättra språkbruket. Alla elever och vuxna ska känna sig välkomnade och respekterade.	Skolornas trivselregler tas upp vid terminsstart och vid behov. Fortsätta med det pågående PBS-arbetet, implementerar områden tillsammans med eleverna. Aktivt arbete med bemötande	Elever som använder ett gott bemötande mot andra elever och vuxna	Kontinuerligt genom det systematiska kvalitetsarbetet och trygghetsenkäten Löpande under 2024

6. Delaktighet

Eleverna görs delaktiga i likabehandlingsarbetet genom klassråd, elevråd och elevskyddsombud. Där har eleverna möjlighet att komma med förslag och synpunkter på planen mot kränkande behandling. I samband med detta omarbetas och synliggörs även PBS-förväntningarna och trivselregler på skolan.

Under läsåret 22-23 samt ht-23, har eleverna svarat på skolornas enkät angående trygghet och studiero.

Vårdnadshavarna har gjorts delaktiga via skolråd, föräldramöten samt utvecklingssamtal.

7. Förankring

Planen mot kränkande behandling kommuniceras till skolans personal på APT, av mentorer till eleverna på handledartid samt på föräldramöte i samband med skolstart på höstterminen.

Planen ingår i skolans systematiska kvalitetsarbetet vilket innebär att den aktualiseras flera tillfällen / läsår både i personallaget, elevråd och i klasserna.

Planen finns tillgänglig på skolans hemsida.



8. Rutiner för akuta situationer


Rutin för akut situation där elev kränker elev

1. Den personal som upptäcker kränkning och/eller mobbingen ingriper direkt för att stoppa händelsen.
2. Den/de som upptäcker kontakter omgående utsedd kontaktperson(er), ur Nolltoleranssteamet med fördjupad kunskap om kränkning, trakasserier och diskriminering.
3. Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontakter klasslärare/mentor för kännedom.
4. Föräldrar/vårdnadshavare kontaktas.
5. Skyndsam anmälan till Stella-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
6. En utredning utifrån händelsen påbörjas, där skolornas atmosfär och kultur ingår i kartläggningen.
7. I vissa situationer kan elevhälsan behöva kopplas in.
8. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutin för akut situation där vuxen/anställd kränker trakasserar eller diskriminerar elev

1. Den personal som upptäcker kränkning och/eller mobbingen ingriper direkt för att stoppa händelsen. För att sedan meddela rektor.

Vid situationer där en vuxen kränker eller diskriminerar en elev är det rektors ansvar att agera utifrån följande handlingsplan

2. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
 3. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
- 

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

- Könsöverskridande identitet eller uttryck

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

- Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. *Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.*

- Sexuell läggning

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekats tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.